

La Casa Fuster: l'esplendor modernista recobrada

María Teresa Serraclarà Plá
Doctora en Història de l'Art, Barcelona
aralca@telefonica.net

Lluís Domènech i Montaner va construir la Casa Fuster entre els anys 1908 i 1911, en un solar situat als límits del nou Eixample barceloní i l'antiga vila de Gràcia. En aquest edifici, que fou el darrer projecte que va realitzar a Barcelona, destinat a habitatges, Domènech va dissenyar una mansió a tres vents, que dominava la part alta del senyorivol passeig de Gràcia, allà on s'acaba i s'estreny per unir-se al carrer Gran de Gràcia.

La construcció fou un encàrrec de Mariano Fuster, un acabalat senyor mallorquí, que va voler regalar a la seva esposa, Consuelo Fabra, filla del primer marquès d'Alella, la casa més luxosa de la ciutat. Domènech va projectar una residència lluminosa amb grans finestres a les cambres que s'obrien a l'exterior i a cinc patis interiors que inundaven les estances interiors de llum natural. Les quatre plantes de la casa van rematar-se amb unes golfes d'estil nord-europeu, una solució que l'arquitecte utilitzava per primera vegada. L'eix principal de l'edifici el trobem en el característic xamfrà *domenechià* i en el cos cilíndric superior que conforma les tribunes en alçada. Per aconseguir el seu objectiu, Fuster va seguir atent tot el procés al costat de Domènech, aportant les seves personals i peculiars idees, i sense escatimar recursos. Malgrat l'esquematisme i la sobrietat del plantejament de les tres façanes, Domènech va aconseguir el seu propòsit monumental, estètic i ornamental, usant amb gran mesura els materials que les cobreixen: el marbre blanc, la pedra de Montjuïc grisa i blanca i, a la mansarda, la ceràmica blava, avui perduda i substituïda per pissarra. Aquesta acurada combinació de materials va atorgar i atorga una unitat visual a tot el conjunt.

Ceiling of the Café Vienès on the ground floor of the Hotel Casa Fuster
Sastre del Café Vienès a l'interior de l'Hotel Casa Fuster, antic saló de celebracions

A l'interior de l'edifici podem apreciar el joc cromàtic dels diferents materials usats: l'or autèntic –avui simulat– del sostre de la planta baixa; el granit rosa i gris; el marbre rosa, blanc i beix utilitzat en el fust de les columnes; la ceràmica, i la pedra de colors variats. A balcons, tribunes, capitells, cornises, mènsules i voltes del sostre, s'hi aprecia la integració de les mal anomenades arts menors, i segur que també l'hauríem observada en la desapareguda escala d'honor. Amb tot, en aquest palauet hi percebem certa contenció arquitectònica d'un racionalisme clàssic i eclèctic, similar al que trobem en les primeres obres d'aquest gran arquitecte, però hi descobrim alhora una madura i clarificadora síntesi purista del seu llenguatge arquitectònic. Segons el meu parer, a la Casa Fuster Domènech va utilitzar en menor mesura els elements simbòlics que li eren característics, però la mateixa monumentalitat de l'edifici, el joc visual i cromàtic dels espais,

Restaurant Galaxó, on the main floor of the Casa Fuster / Restaurant Galaxó, situat a l'antiga planta noble de la Casa Fuster

María Teresa Serraclarà Plá
Doctor in Art History, Barcelona
aralca@telefonica.net

Casa Fuster was built by Lluís Domènech i Montaner in 1908-11 on land lying between the limits of Barcelona's new Eixample (Enlargement) district and the old town of Gràcia. Domènech designed this building, his last housing project in Barcelona, as a mansion open on three sides and dominating the top end of the high class avenue, Passeig de Gràcia, just at the point where it narrows to become Carrer Gran de Gràcia.

The commission came from Mariano Fuster, a wealthy Majorcan gent who wished to present the most luxurious house in the city as a gift to his wife, Consuelo Fabra, daughter of the first marquis of Alella. Domènech planned a residence full of light, with generous windows in the rooms looking on to the streets and five internal light wells, which flood interior rooms with light. The house's four floors were topped by a northern European style mansard roof – the first time he adopted such a choice.

The building's main axis is the classic *domenequiano* cylindrical street corner construction that makes up the high galleries. In order to achieve his aims, Fuster closely followed construction with Domènech and contributed his own personal

Main façade
Façana principal

The foyer of the Hotel
Vestíbul de l'Hotel

Hall of the Café Vienès
La sala del Café Vienès

and peculiar ideas. He spared no resources. In spite of the schematic and sober planning of the three façades, Domènech managed to achieve his building, aesthetic and decorative aims through the masterly application of the materials that cover

Mariano Fuster, a wealthy Majorcan gent wished to present the most luxurious house in the city as a gift to his wife

the façades: white marble, white and grey Montjuïc stone and, on the mansard roof, blue ceramic tiles (since lost and replaced with slate). This careful combination of materials lend the whole a visual unity.

In the building's interior we can appreciate the play of colours in the different materials employed: the real gold (today simulated) of the ground floor ceiling; pink and grey granite; the pink, white and grey marble used in the trunks of the columns; ceramics; and stone in various colours. The application of the inappropriately named minor arts can be seen in the balconies, galleries, capitals, cornices, braces and ceiling vaults. Doubtless we would also have observed it in the now disappeared grand staircase. However, we also note in this town house a certain architectural sobriety of a classic and eclectic rationalism, similar to what we find in the architect's earliest works. At the same time, we discover

a mature, clarifying and purist synthesis of his architectural language. In Casa Fuster, Domènech used, in my opinion, fewer symbolic elements than usual but the very monumental nature of the building, the visual and chromatic play of spaces, the various architectural components and the different materials used become themselves clear symbolic references.

In its hundred years, the building has known good times and bad. The Fuster-Fabra family moved into the mansion's noble (first) floor and reserved the ground floor for family celebrations. The upper floors were rented out to different families. A few years later, Jaime Ymbern Tort acquired the house, followed in 1962 by the ENHER company. The house gradually decayed until, in 2000, Hoteles Center-Grupo Noga bought it for conversion into the landmark Hotel Casa Fuster.

The Grupo Noga commissioned GCA Arquitectes Associats with the building's renovation and, working together closely, they were able to preserve the spirit of this grand mansion. They recovered most of the original architectural elements on the ground and first floors, along with some of the classic spaces, such as the Café Vienès and Danubio Azul dance hall, which were a meeting point for artists, intellectuals and others throughout much of the 20th century.

www.hotelcasafuster.com

www.rutadelmodernisme.com

els diversos components arquitectònics i els diversos materials utilitzats, esdevenen en si mateixos clars referents simbòlics.

En els cent anys de vida que celebra, aquest edifici ha passat per diferents vicissituds. La família Fuster-Fabra va instal·lar-se a la planta noble de la seva mansió, i va destinar la planta baixa a les celebracions familiars, mentre que els pisos superiors van llogar-se a diferents famílies. Al cap de pocs anys, D. Jaime Ymbern Tort va comprar l'edifici, que el 1962 va ser adquirit per l'empresa ENHER. La casa va anar deteriorant-se gradualment fins que l'any 2000 la va comprar Hoteles Center-Grupo Noga per convertir-la en el singular i emblemàtic Hotel Casa Fuster.

El Grupo Noga va encarregar-ne la rehabilitació a l'equip GCA Arquitectes Associats i ambdós, en estreta col·laboració, han sabut conservar l'esperit d'aquesta gran mansió, recuperant a les plantes baixa i noble la majoria d'elements arquitectònics originals i alguns dels mítics espais com el Café Vienès i la sala de ball Danubio Azul, que durant gran part del segle XX van ser punt de trobada i lloc de reunió d'artistes, intel·lectuals i ciutadans de Barcelona.

www.hotelcasafuster.com

www.rutadelmodernisme.com

Detail of a brass door handle / Detall d'un pom de porta de bronze

© Hotel Casa Fuster - Grupo Noga

© Hotel Casa Fuster - Grupo Noga

© Hotel Casa Fuster - Grupo Noga